

Az értéktörvény érvényesülése az erdőgazdaságban erősen foglalkoztatja a szocialista erdészeti közgazdászokat. Az NDK mezőgazdasági tanácsában működő erdőgazdasági állami bizottság közgazdasági kiadványsorozatában most megjelentetett egy erre vonatkozó, elfogadott doktori disszertációt (*Dr. F. Rüffler: Beiträge zur Wirkung und Ausnutzung des Wertgesetzes in der Forstwirtschaft — Schriftenreihe für Forstökonomie 13. f. Eberswalde, 1968. 170 p.*).

Disszertáns az összefoglalóban rámutat arra, hogy az értéktörvény érvényesülése nem kellően tisztázott. A szocialista erdészeti közgazdászok álláspontja az értékképzés kérdésében még nem egységes. Egyedül az a tény nem vitatott, hogy a tartamos gazdálkodás alatt álló erdőben bizonyos mértékű *élő munka tárgyiasul* és az erdő emberi *szükségeket elégít ki*. Ez azonban csupán az elméleti alapjait adja meg az értékelemzésnek. Az érték mértékének meghatározására irányuló kérdés mind az erdő, mind a fatermék tekintetében még nyitott. Disszertáns ezért feladatául választotta egy, a marxista értékelmélet alapján álló módszer kidolgozását az erdő és faanyag értékek meghatározására.

Ehhez először is szükség volt néhány alapfogalomnak — különösen az erdőnek a faanyagtermelés folyamatában játszó szerepe — elfogulatlan elemzésére és a leszűrt felismeréseknek adott példán való végigvezetésére. Ez utóbbi célra az NDK-ban széleskörűen elterjedt és viszonylag egyszerű tarvágásos erdeifenyő gazdálkodás szolgált. A kidolgozott eljárás szigorúan követi a marxi értéktörvényt és a politikai gazdaságtan tételeit. Mértékül az egy hektár erdő létrehozásához és egy köbméter választékolatlan faanyag kitermeléséhez szükséges társadalmi átlagmunkateljesítés időtartama szolgált. Az értékrész meghatározásában, ami a felhasznált termelési eszközök révén megy át a termékbe, az 1962. év áruinak és szolgáltatásainak árait vette figyelembe. Azt a részt, ami az erdőgazdasági üzemben élő munka által keletkezik, normaidőkkel vette számba, átszámította naptári időre és a munkának a nemzeti jövedelemből levezetett érték-ekvivalens segítségével végül pénzbelileg fejezte ki.

A módszer kidolgozása során többek között a következő megállapításokhoz jutott:

- az erdő faanyagképző szervezet, részei a talaj és az élőfaállomány, ami a faanyag-előállításnak *munkaeszköze*;
- az álló fakészlet természetes termék, *munkatárgyává* válik a fakitermelésnek;
- az erdőművelés az árutermelésben felhasznált élő fakészletnek az *újratermelése*;
- a fakitermelés használati érték termelése, *árutermelés*;
- a tartamos üzemben az árutermelés és az erdőnek újratermelése egymás mellett folyik, s mivel az újratermelés csak hosszú idő alatt hat ki az árutermelésre, az erdő értékváltozásainak kiértékelése feltétele a gazdasági eredmény reális megítélésének.

Az értékképzésnek a választott üzem modelljén való konkrét vizsgálata a következőket adta:

- a faanyag és az erdő értékének mértékét normatív ráfordítások segítségével megközelítő pontossággal meg lehet határozni, a normatívakkal való kalkuláció lehetővé teszi az I. különbözőzeti ráta megközelítően pontos kiértékelését, a termelésnek tudományosan megalapozott önköltségtervezését;
- 1 m³ faanyagra eső 0,75 norma-munkanapból 0,27 adódik az erdő újratermeléséből és 0,48 a fakitermelésből; a faanyag 47,55 MDN bruttó értékéből 17,35 származik az újratermelésből és 30,20 a kitermelésből, 16% esik a felhasznált egyéb munkaeszközökre és 84% értékrészt termelt az erdőgazdasági élőmunka;
- 1 ha erdeifenyves erdőértéke az erdősítés időszakában meredeken felfelé tör, a folyónövedék tetőzése körül eléri legmagasabb fokát és a fokozódó mértékű előhasználatokkal fokozatosan csökken;
- az érték általánosan változik a felhasznált termelési eszközök értékváltozásával azonos mértékben, a bérköltségekben bekövetkezett változásoknak legalább kétszeres mértékében és a munka egyenértékének változásával egyenes arányban;

— a különbözeti járadék koefficiense mind kalkulatív, mind tapasztalati úton meghatározható.

A vizsgálati eredmények alapján a disszertáns számos gyakorlati végkövetkeztetésre is jutott az erdőgazdaság tervezési és irányítási módszereinek megjavítására irányulóan. Ezek között érdekesebbek:

- az erdőművelési, hozamtoni, erdőrendezési és gazdaságtani kutatást arra kell összpontosítani, hogy az ökonómia érvényesülhessen az erdőrendezésben — technológiai táblázatokat kell összeállítani üzemosztályokra vonatkozóan és ezekben rögzíteni kell a munkaerőszükségletet, önköltséget, termelési mértéket; meg kell határozni a termelési egység létrehozásához országos átlagban szükséges munkaráfordítás mértékét és a különbözeti ráta mutatóját minden típusos esetre; erdőértéktáblázatokat kell összeállítani az erdőnek az erdőrendezés folyamán értékkel való leltározhatósága érdekében; egységesíteni kell az érték- és önköltségmutatókat az erdőrendezés középtávu, valamint az állami erdőgazdaságok éves terveiben és leszámolásaiban;
- határos ökonómiai kapcsolatot kell teremteni az erdőrendezésnek közepes távú és az erdőgazdasági üzemnek éves tervezése és leszámolása között — üzemosztályonként meg kell határozni a technológiai eljárást, az eszközfelhasználási normatívát, a szükséges munkaidő- és költségráfördítést; az erdőt értékben kell felleltározni, intézkedési tervet kell kidolgozni és előre meg kell adni ennek pénzügyi eredményességét; a leszámolás során a teljesítést a tervvel értékben is szembe kell állítani; a leszámolást az üzemszámolással az önköltségi és értékmutatók tekintetében is egyeztetni kell;
- az állami erdőgazdaságok önleszámolásában az erdősítés előzetes meghitelezés után a befejezéskor kerüljön elszámolásra; az erdő maga üzemi állóeszközként értékkel szerepeljen és minden értékváltozása könyvelve kerüljön a mérlegbe; a fakitermelés önköltsége viseljen megfelelő részt, ami az erdő újratermelési költségeit biztosítja; a különböző termelési elvonások a fatermőterületre, illetve a kitermelt faanyag mértékegységére vonatkoznak.

A gyakorlati következtetéseket illetően mi már bizonyos területen előbbre tartunk. Erdősítési elszámolási rendünk nyilván például szolgált, mert az NDK csak 1969. január 1-ével tért rá az ehhez hasonlóra. A tanulmány elméleti fejtegetései, fogalomtisztázása mégis jó ösztönzést adhat számunkra is, hogy gyakorlati eljárásunk fejlődésében megalapozottabban, határozottabban haladhassunk.

(*Ref. Jérôme R.*)

Nagy mennyiségű kéreg halmozódik fel az egyre nagyobb mértékűvé növekvő papírcellulóz-rostfa termelése során. A növekvő kéregkészlet fokozódó gondot okoz mindenütt, így az USA-ban is. A kéreg elégetése túlságosan pazarló eljárásnak bizonyult, ezért sürgető kérdéssé vált a gazdaságosabb megoldások keresése. A Forest Products Research Society (Erdei termékeket kutató társaság) széles körű megvitátásra bocsátotta a kérdést és ennek keretében folyóiratának (Forest Product Journal) 1968. júniusi számában két cikket is közöl a kéreg hasznosításáról, 22. évi ülészakának napirendjére pedig 3 előadást tűzött ki a témában.

Az első cikket (Egy égető kérdés...) az oregoni egyetem erdőhasználati tanszékének vezetője, *dr. Ellis* írta. Először tisztázni kellett a kitermelt kéreg mennyiségét. Ez Oregon államban 2—3 millió tonnát tett ki évenként. A vizsgálatok során rájöttek, hogy pl. a duglászfenyő kérgének rostjait kitűnően lehet alkalmazni műanyagok gyártásában a mechanikai tulajdonságokat javító szerkezeti elemként. A cédrusok és a *Sequoia* kérgének hosszú hancrost sejteiből gyékényszövekeket lehet készíteni, de elektromos szigetelőnek is igen jól használható. Az ún. „kősejtek” piezochronikus és photochronikus anyagokat tartalmaznak. Ezek a rádióhullámhosszak bemérésére és a nagyfrekvenciájú elektrotechnikában kerülnek alkalmazásra és igen nagyjelentőségűek. Ezen kívül egyes sejtesoportok kitűnő festékanyagot is szolgáltatnak. A duglászfenyő kérgének egyes sejtei dihydroquercetint tartalmaznak, ezért azt antioxidánsként és élelmiszertartósításra is lehet alkalmazni. Ezeket kivonás útján nyerik. A kivonás után az eredeti kéregköbtartalom 90%-a visszamarad. A kéreg hamutartalma (ásványi anyagok) a kéreg súlyának 3—5%-a, ami 10—30-szor több, mint amennyi hamutartalom található a fában. Ez a tény abban az esetben hátrányos, ha a kérget fűtési célokra brikettezik, ha azonban talajjavítóként használják, igen nagy előnyt jelent. A talajjavítóként történő alkalmazásnál vizes ammóniával locsolással nitrogéndússá teszik, s így kitűnő trágyázószerül alkalmazható. Néhány fajta kérget minden hozzáadás nélkül pa-

nellé lehet összepréselni. Egyes fajtákat a kertészetben díszítőelemként használnak. Házi kertészetben, de üzemi méretben is jól bevált az a módszer, hogy ritka vagy értékes magokat örölt kéregből készült labdacsbba helyeznek és így teszik a talajba. A kikelés és megeredés így sokkal biztosabb. Gyantát is próbáltak kivonatosítani a kéregből, ez a termék azonban nem tudott versenyezni a szintetikus gyantákkal.

A másik cikket üzemi szakember írta (*K. Bollerslev*: Kéregfeldolgozási problémák). Ez a cikk egy olyan üzemi kialakításáról szól, mely a kéregből nitrogén-dús talajjavítószert készít. A kérget egy fűrészüzem hidraulikus kérgezőgépe alól kapták. A kapott kérget aprítógépen eresztették keresztül, majd kalapácsos darálóba adagolták, melynek rostmérete $\frac{1}{2}$ inch volt. Az innen kiszállító szalag felett egy sor szórócső volt, mely 20%-os vizes ammóniát szórt a kéregre. Azt tapasztalták, hogy a baktérium-telekenység akkor a legjobb a kéregben, illetve a komposztban, ha a komposzt hőmérséklete 50—60°C között van. A teljes komposztalódás télen 90 nap alatt, nyáron valamivel hosszabb idő alatt következett be. Ennek az a magyarázata, hogy a fagyott felületek hatásosan csökkentik a hővesztést. A talajtakarási célra készült kéregterméket ragasztóanyag hozzáadásával képessé tették arra, hogy leszórva ellenálljon a szél fúvásának. A kész komposztot zsákolás előtt újra örlik. Az üzemi napi termelése 15 tonna.

(Ref.: *Kassai J.*)

Leküzdhető-e a nyugatnémet erdőgazdaság válsága? — teszi fel a kérdést *G. Speidel*, mivel a válság egyre érezhetőbb a nyugat-európai kapitalista országok erdőgazdaságaiban. A faárak csökkenése, a költségek — különösen a személyi kiadások — emelkedése következtében a nyereséges gazdálkodást a veszteséges váltotta fel. Kivételt képeznek azok az erdőbirtokok, amelyek erdőterülete meghaladja az 1000 ha-t és amelyeknek faállományaiiban túlnyomó a fenyvesek területaránya.

A faárak csökkenését elsősorban az importált faanyag alacsonyabb ára magyarázhatja. Olcsó áron fát csak alacsony termelési költségek esetében lehet árusítani s ennek előfeltétele a nagy területen, egyszerre több ezer ha-on fát termelő exploítáció, ahol a nagyvonalú gépesítés kifizeti magát. Ekkora vágásterületeket természetesen csak a gyéren lakott, nagyjából azonos fafajösszetételű és közel egykorú erdőterületeken lehet kijelölni, amelyekben minimális a kezelés költsége és a gépesítés következtében viszonylag kevés az egységárat terhelő munkabér. Ilyen adottságokat a trópusokon találunk s az onnan behozott, versenyképes lombfaanyag szorítja ki elsősorban az otthon termelt bükköt a piacokról. Alig kisebb azonban az a veszély, amely a bükkösöket a faanyagában értékesebb, a termőhelyet elhódító lucosok mesterséges elterjesztésével fenyegeti. Ez egyébként a lombfaválasztékot sújtó válság megoldásának az egyik kézenfekvő, bár korántsem veszélytelen (gradációk fellépése!) megoldása. Érthető tehát, hogy *Speidel* vizsgálja az előállt helyzetet és felvázolja azokat a lehetőségeket, feltételeket, amelyek szerinte a nyugat-németországi erdőbirtokokon a ráfizetés megszűntetését, a jövedelmezőség visszatérését biztosíthatják.

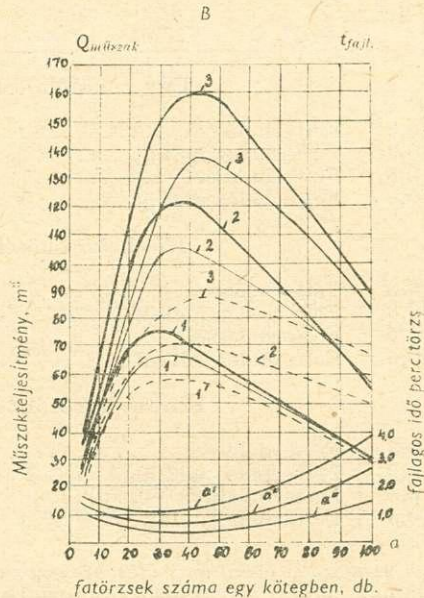
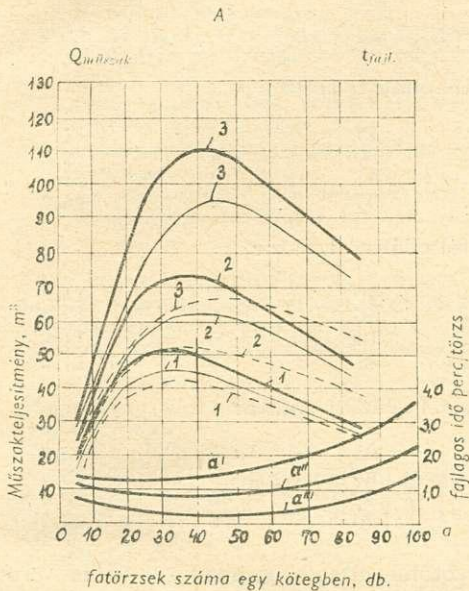
Első helyen említi az erdei termékek fokozott hirdetését, hírverését, amelyhez szervesen kell a piac kutatásának kapcsolódnia. Különösen az építkezések faanyag felhasználásának esztétikai-fiziológiai hatására hívná fel pl. a nagy példányszámú képes lapokban az építők, tervezők, az építetők figyelmét (mint nálunk a Tükör, az Ország-Világ stb.).

Második javaslatában az összehasonlító, üzemi méretű kísérletek eredményeitől várja a faárak kedvező alakulását. Szerinte az üzemi racionalizálás eredményeinek, költségeinek egybevetésével kellene és lehetne azokat a munkatechnológiákat kialakítani, amelyekből a termelékenység gazdaságos növelését, a jövedelmezőség fokozását remélhetnénk.

Harmadik javaslatában azokra a lehetőségekre utal, amelyek az erdőgazdaságok gépesítésében rejlenek. A motorfűrészek, a vontató, kérgező, közelítő és különösen az útépítő gépek munkába állításával érhetnénk el a személyi kiadások csökkenését. Kétségtelen azonban, hogy ezt a megtakarítást a gépek üzemeltetése, javítása, törlesztése stb. fogja a továbbiakban felemészteni. Már magában a gépek beszerzése is komoly nehézségek (tőkehiány, az állami támogatás szükségessége stb.) kútforrása lehet. *Speidel* szerint azok az erdőgazdaságok, amelyek területén a fenyvesek területaránya meghaladja az 50%-ot, megvalósíthatják a javaslatait és átvészeltetik az erdők birtokosait fenyegető jelenlegi gazdasági válságot.

(Allg. Forstwirtschaft, 1967. 9. sz. — Ref.: *dr. Babos I.*)

A közelítő traktorok teljesítményfokozásának lehetőségeiről számolnak be *Didkovszkaja, L. M.* és szerzőtársai a *Leszn. Prom.* 1967. évi 9. számában. A teljesítményfokozás lehetőségei közül a sebességnövelés, a motorteljesítmény és teherbírás növelésének hatásait vizsgálják. A felsorolt tényezők közül az üzemi sebesség növelése kedvezőtlen eredményre vezet. A TDT-60 traktor élettartama a főjavításig 450 traktor-

A traktor műszakteljesítményének ($Q_{m\ddot{u}sz.}$), valamint a bekötésre és lekapcsolásra fordított fajlagos időszükséglet (a) változása, az egy kötegben foglalt törzsek számától, a fatörzsek átlagos köbtartalmától, a traktor haladási sebességétől és a bekötőkötélműszakok számától függően. A fatörzsek átlagos köbtartalma: $0,3 \text{ m}^3$ (A) és $0,5 \text{ m}^3$ (B). Az átlagos közelítési távolság 400 m .

1, 2, 3, — a felhasznált bekötőkötélműszakok száma; vékony vonalú görbe — normál átlagsebesség; vastag vonalú görbe — megkétszerezett átlagsebesség; szaggatott vonalú görbe — normál átlagsebesség, de a traktort rakodásra is felhasználják. a, a', a'' — fajlagos időszükséglet, egy, kettő és három bekötőkötélműszak felhasználásának megfelelően.

műszakra tehető, egy traktorműszak alatti teljesítmény $18 \text{ m}^3 \text{ km}$, főjavításig tehát $450 \times 18 = 8120 \text{ m}^3 \text{ km}$. Ez 300 m -es közelítési távolság mellett $27\,000 \text{ m}^3$, 2 km -re való közelítésnél 4060 m^3 faanyag mozgatását jelenti. A sebesség növelés eredményeként föllépő fokozott dinamikai igénybevétel a főjavítás időpontját már $3000\text{--}3500 \text{ m}^3$ leszállítása után esedékessé teszi.

Vizsgálatokat folytattak a nagyobb motorteljesítmény (130 LE és 240 LE) és ennek következtében nagyobb üzemi sebesség teljesítménynövelő hatásának tisztázására. A mozgatott fatörzseket két csoportba osztották: $0,3 \text{ m}^3$ (A) és $0,5 \text{ m}^3$ -es (B) törzsekre. Megkétszerezett üzemi sebesség mellett és egy bekötőkötélműszakkal. A csoportban a műszakteljesítmény $4\text{--}5 \text{ m}^3$ -rel, B-csoportban 8 m^3 -rel nőtt. Az összefüggéseket „A” és „B” grafikonok is ábrázolják. Egyértelműen megállapítható, hogy $4\text{--}10\%$ -os műszakteljesítmény növekedés eléréséhez nem célszerű a traktorok motorteljesítményét $2\text{--}3$ -szorosára növelni.

Tekintettel arra, hogy egy forduló munkaciklusában igen magas a bekötésre fordított idő részaránya, vizsgálatokat folytattak $1\text{--}2$, illetve 3 bekötőkötélműszakkal ellátott traktorokkal.

Az eredményeket az 1. sz. táblázat tartalmazza, a tényezők változását az „A” és „B” grafikonok szemléltetik.

A fátörzs átlagos köb- tartalma, m ³	A közelítés módja	Egy traktor műszaktelj. m ³	A kiskomp- lex brigád létszáma, fő	Egy főre eső teljesít- mény, m ³
---	-------------------	--	--	---

Egy bekötőkötél készlettel ellátott traktor

0,3	Felterheléssel	44	4	11
0,3	Felterhelés nélkül	50	4	12,5
0,5	Felterheléssel	58	4	14,5
0,5	Felterhelés nélkül	67	4	16,7

Két bekötőkötél készlettel ellátott traktor

0,3	Felterheléssel	56	5	11,2
0,3	Felterhelés nélkül	66	5	13,2
0,5	Felterheléssel	74	5	14,8
0,5	Felterhelés nélkül	87	5	17,3

Három bekötőkötél készlettel ellátott traktor

0,3	Felterheléssel	68	5	13,6
0,3	Felterhelés nélkül	95	6	15,8
0,5	Felterheléssel	82	5	16,4
0,5	Felterhelés nélkül	120	6	20,0

A vizsgálati eredményeket összegezve, a szerzők megállapítják, hogy 0,3—0,7 m³/törzs állományokban a traktorok motorteljesítményét elegendő 120—150 LE-ig fokozni.

A sebesség növelés nem eredményez lényeges többlet-teljesítményt. A meglévő traktorparkkal közel 1,5—2-szeresére növelhető egy gép műszakteljesítménye, ha csökkentjük a gépek állásidejét bekötésnél és lekapcsolásnál, gépenként három bekötőkötél készlet biztosításával. (Ref.: *Walter F.*)

TDT—75A jelzéssel gyártásra kerülő, korszerűsített, közelítő traktor fontosabb jellemzőit ismerteti *Gapenko, M. G.* a Leszn. Prom., 1967. évi 11. számában. A TDT—75 lánctalpas közelítő traktor új változata AM—41 L típusjelű motorral készül. A korszerű, elektromos indítómotorral ellátott traktormotor teljesítménye 85 LE, 1700 ford/perc mellett. A nagyobb teljesítményű motor lehetővé teszi a haladási sebesség mintegy 11%-kal való fokozását. A két traktortípus haladási sebességeinek összehasonlítását az 1. táblázat tartalmazza.

1. táblázat

Sebességfokozat	Sebesség, km/óra		Vonóerő, kg
	TDT-75A	TDT-75	
I.	2,43	2,14	6820
II.	3,0	2,64	5320
III.	3,68	3,25	4160
IV.	5,17	4,55	2660
V.	8,65	7,64	1150
Hátramenet	2,92	2,57	

A négyhengeres, álló elrendezésű, négyütemű, vízhűtéses AM—41 L típusjelű traktormotor fontosabb jellemzőit a 2. táblázatban találjuk. Mellette a régi motor műszaki adatai.

Mutatók	Motorok	
	AM-41L	D75T-AT
Nominális teljesítmény, LE	85	75
A főtengely fordulatszáma, ford/perc	1700	1500
Hengerátmérő, mm	130	125
Lökét, mm	140	152
Forgatónyomaték tartalék, %	15	15
Sűrítési viszonzyszám	16,5	16
Fajlagos üzemanyagfogyasztás, g/LE ó	185	205
Indítómotor	PD-10U	PD-10M
Az indítómotor teljesítménye, LE	10	10
A traktormotor súlya, kg	950	1150

Igen kedvezőek az elektromos önindítóval végzett vizsgálatok. Az indítás téli időszakban is biztonságos, idősükséglete cca. 5-ször kevesebb, mint kézi indításnál volt. Kedvezőnek ítéelhetjük meg az új traktorral elért 11%-os teljesítménynövekedést, az önköltségi mutatók egységejű csökkentésével. (Ref.: *Walter F.*)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

A Lengyel Műszaki Hét alkalmával egyesületünk fogadta *Boleslaw Saczukot*, a varsói erdészeti tudományos intézet igazgatóját, a NOT elnökségi tagját. Kölcsönös megállapodás történt a lengyel és a magyar erdészeti egyesület kapcsolatainak bővítésére.

*

Egyesületünk erdőrendezési szakosztálya újjáalakuló ülést tartott. Az újjáalakítást az tette szükségessé, hogy az erdőrendezések személyi állománya, az átszervezés következtében megváltozott, kibővült s a további munka szempontjából kívánatos volt új tagok bevonása. Az ülésen *Király László* ismertette az erdőrendezési munka során felmerült és megoldásra váró kérdéseket. Ilyenek

— a szombathelyi kísérlet tapasztalatai alapján országos, nagy területű erdőleltározási módszer kidolgozása;

— az üzemtervi statisztika gépi feldolgozása;

— a területi nyilvántartás megoldása;

— a termőhelyfeltárás fejlesztése az erdőrendezésben;

— a fatömegszámítás gépesítése;

— a budakeszi üzemterv hagyományos és új rendszerű feldolgozása.

Az ülés ezeknek a kérdéseknek a meg tárgyalását felvette a szakosztály 1969-es munkatervébe.

*

A vadgazdálkodási szakosztály az 1969-es munkaterv összeállítása alkalmával tartott ülésén megtárgyalta a Magyar Vadászok Országos Szövetsége fejlesztési irányelveit. *Dr. Koller Mihály* MAVOSZ főtitkár, vitavezető, ismertette az irányelvek rögzítését szükségessé tevő szempontokat. A MAVOSZ nemcsak társadalmi, hanem vadgazdálkodási tevékenységet is folytat — állapította meg — s ennek érdekében megfelelő irányítást kell adnia. A mező- és erdőgazdálkodás az utóbbi években igen nagy változásokon ment át, s a vadgazdálkodásnak igazodnia kell a megváltozott körülményekhez. A termelőszövetkezeti mezőgazdálkodás és a XX. század embere általában is új igényeket támaszt a vadászattal szemben. A MAVOSZ tehát 10—12 évre készíti el az országos terveket, míg a vadásztársaságokra nézve 3—5 év a célszerű tervezési időszak.

A fejlesztés az apróvadgazdálkodás terén a fácán-, fogoly- és nyúlállomány növekedésére, míg nagyvad vonatkozásában a szarvas-, vaddisznó- és őzállomány apasztására, illetve szabályozására irányul. A fácán és a fogoly tenyésztése során a költséges nagyüzemi tenyésztéssel szemben jobban kell előtérbe helyezni a félvadtenyésztést. Összhangot kell teremteni a mezőgazdálkodás és a vadgazdálkodás között s a termelőszövetkezeteket